

ASIGURAREA OBLIGATORIE DE RĂSPUNDERE CIVILĂ AUTO: VID LEGISLATIV

Incredibil, dar adevărat: au fost anulate condițiile de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto.

Curtea Constituțională a emis Hotărârea nr.18 din 6 octombrie 2005 privind declararea neconstituționalității Anexei nr.1”Condițiile asigurării obligatorii de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule și vehicule electrice urbane” la Hotărârea Guvernului nr.956 din 28.12.1994 “Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule și vehicule electrice urbane”.

Este de prisos să ne pronunțăm asupra corectitudinii hotărârii Curții Constituționale, din moment ce într-adevăr anexa anulată contravine unor principii constituționale și legislației în vigoare.

Totuși, ne propunem să analizăm oportunitatea în timp (căci Hotărârea nr.956 este aplicată de mai bine de 10 ani fără modificări esențiale) și consecințele unei decizii lipsite de strategie de risk management. Sperăm că analiza noastră îi va incita pe reprezentanții puterilor să facă pentru fiecare proiect de act normativ și un tablou de consecințe-riscuri și soluții efective pentru acestea.

Legea cu privire la asigurări Nr.1508-XII din 15.06.93 (cu modificările ulterioare) conține prevederi generale cu privire la asigurarea de răspundere civilă auto, însă condițiile și mecanismele de executare a contractelor de asigurare erau prevăzute expres doar în anexa vizată. Vom stăruii asupra câtorva aspecte importante care țin de existența în sine a protecției de asigurare de răspundere civilă auto:

Limitele de răspundere ale asigurătorilor (sumele asigurate): anexa nr.1 a hotărârii anulate prevedea că pentru pagube materiale provocate terților, societățile de asigurare plăteau despăgubiri nu mai mult de 10000 salarii minime, iar pentru vătămări corporale compensațiile de asigurare nu erau plafonate valoric.

Aceste limite nu se regăsesc în nici un alt act normativ în vigoare. Prin urmare asigurătorii au fost puși în fața unui fapt deloc constituțional: fără vreun preaviz, răspunderea a devenit peste noapte nelimitată atât la capitolul pagube materiale cât și pentru vătămări corporale.

Astfel societățile de asigurare devin vulnerabile în cazul unor accidente grave, iar vidul legislativ nu face decât să le expună la riscuri catastrofice.

Să nu uităm că și directivele europene prevăd limite valorice pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto. Directiva 2005/14/EC a Parlamentului și Consiliului UE prevede următoarele sume minime de protecție pentru statele membre UE:

- în cazul vătămarilor corporale, 1 mln. euro per victimă, dar nu mai mult de 5 mln euro per caz, indiferent de numărul victimelor;
- în cazul prejudiciilor materiale, 1 milion de euro, indiferent de numărul victimelor.

Statele membre pot adopta o perioadă de tranziție de până la cinci ani pentru a se alinia la noile cerințe.

De regulă asigurările de răspundere civilă auto fără limite se cumpără de către asigurați pe bază facultativă, iar asigurătorii trebuie să se conformeze doar limitelor minime de răspundere garantată.

Impact internațional

Moldova este membră a Sistemului Internațional Carte Verde. Aceasta înseamnă că posesorii de certificate Carte Verde din străinătate care trec prin Moldova cad sub incidența actelor normative în vigoare ale Moldovei cu privire la asigurare de răspundere civilă auto. Limitele de răspundere sunt opozabile în egală măsură și societăților străine de asigurare care au emis certificatele Carte Verde pentru străinii veniți în Moldova. Nu știm dacă Biroul moldovenesc Carte Verde (i.e. Agenția Națională a Asigurătorilor „ARCA”) i-a anunțat pe parteneri asupra faptului împlinit.

Singurul mesaj pe care-l poate transmite în prezent Biroul moldovenesc este: vid legislativ pentru asigurarea de răspundere civilă auto (din moment ce condițiile de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto au fost anulate).

Calitatea de membru a Moldovei în Sistemul Carte Verde este condiționată prin Statutul Consiliului de Birouri „Carte Verde”, art.3.3 litera b) alin. i): „în țara Biroului candidat-membru să existe legislație cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto”. În asemenea condiții Moldova riscă să-și piardă și calitatea de membru-tranzitoriu în Sistemul Carte Verde.

Victimele accidentelor de circulație provocate de automobile neidentificate

Legea cu privire la asigurări prevede la art 39 (5) că „Despăgubirile pentru vătămare corporală sau deces se plătesc dacă autovehiculul sau persoana vinovată de accident au rămas neidentificate». Cine plătește, din ce fonduri, obiectul și limitele plăților erau prevăzute în anexa la Hotărârea Guvernului nr.956 din 28 decembrie 1994.

Aceste indemnizații erau efectuate din Fondul pentru ajutorare a victimelor accidentelor rutiere administrat de către Agenția Națională a Asigurătorilor de Răspundere Civilă Auto „ARCA” (care era desemnată prin aceeași Hotărâre).

Adevărat este că condițiile de asigurare de răspundere civilă auto (din Anexa nr.1 a Hotărârii vizate) sunt depășite, fiind aprobate în 1994. La fel de adevărat este că prevederile contractului de asigurare obligatorie trebuiau să facă obiectul unei legi speciale, și nu a unei hotărâri de guvern. Într-adevăr interesele asiguraților erau de multe ori lezate prin aplicarea acelor prevederi, având în vedere în special calculul prejudiciului material cu deducerea uzurii. Dar aceasta nu îndreptățește introducerea unor măsuri pripite, cu efecte de dezordine. Rezultatul este doar unul: incertitudine, haos și lezarea drepturilor din inerție.

Ne întrebăm de ce societățile de asigurare, dar și asigurații, trebuie să-și asume costurile generate de faptul că hotărârea guvernului nu este constituțională, sau că „Guvernul și-a depășit atribuțiile constituționale statuate de art.102 (alin.2) , a comis ingerință în activitatea Parlamentului, prin urmare a încălcat dispozițiile art.6 din Constituție privind separația și colaborarea puterilor în Stat.”

Soluții

Soluția pentru situația creată este doar una: vrem condiții de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto. Forma de asigurare obligatorie cere ca mecanismele contractului, inclusiv drepturile și obligațiunile să fie prevăzute prin Lege.

Adoptarea în regim de urgență a Legii cu privire la asigurarea de răspundere civilă auto este imperativă (sperăm să fie o lege bună din moment ce se lucrează mai mult de 2 ani la ea, inclusiv cu participarea experților străini).

V.Cernica